מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את הזכויות הבסיסיות של בני נוער שעובדים
- להבין מהו תלוש שכר ולמה חשוב לקבל אותו
- לדעת למי לפנות כשמשהו לא בסדר במקום העבודה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – הבנת המושגים

1. א – מסמך שמראה כמה עבדתי וכמה קיבלתי
2. ג – נטו זה הסכום שבאמת מקבלים, ברוטו זה לפני ניכויים
3. ב – לא מקבלים תלוש ואין דיווח רשמי על העבודה
4. ב – קשה להוכיח שהייתי בעבודה ולקבל הכרה
5. ב – למבוגר אחראי או לגורם מוסמך כמו מפקח עבודה

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. נכון – זו זכות בסיסית של כל עובד לפי החוק
2. לא נכון – עבודה בשחור מזיקה לעובד ומסוכנת, גם אם נראה שמקבלים יותר
3. נכון – חוק עבודת נוער מגן במיוחד על עובדים צעירים
4. לא נכון – חשוב לספר למבוגר אחראי או לפנות לגורם מוסמך
5. נכון – זהו כלי לפיקוח על תנאי העבודה של נוער

חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

1. תלוש
2. בשחור
3. נטו
4. מבוגר
5. נוער

חלק ד׳ – התאימו מושג להסבר

- 1 – ג (מסמך חודשי שמפרט שעות ושכר)
- 2 – ד (עבודה בלי תלוש ובלי דיווח)
- 3 – ב (הכסף שבאמת מקבלים ליד)
- 4 – ה (בודק שמעסיקים פועלים לפי החוק)
- 5 – א (תיעוד שעות עבודה של נער עובד)

חלק ה׳ – ענו בקצרה

1. כדי שיהיה תיעוד של העבודה, השכר וההפרשות, ולהגן על זכויות העובד
2. קשה לו להוכיח שעבד שם ולדרוש את השכר או פיצוי על פגיעה

חלק ו׳ – דילמה לחשיבה

1. תשובה טובה תכלול: אין תיעוד רשמי של העבודה, אין הגנה במקרה של פגיעה או סכסוך עם המעסיק, קשה להוכיח כמה עבדו וכמה מגיע להם, ובני נוער פגיעים יותר כי פחות מכירים את זכויותיהם ופחות נוטים להתלונן

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלוש הוא תיעוד שעות ושכר, חשוב להגנה על זכויות
- נטו=מה שמקבלים בפועל, ברוטו=לפני ניכויים
- פונים למבוגר אחראי או לגורם מוסמך כמו מפקח עבודה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלה אם מישהו כבר עבד ולבקש לשתף בלי לפרט שמות מעסיקים
- כדאי להקדיש זמן לדיון על הדילמה בחלק האחרון בקבוצות קטנות לפני כתיבה אישית
- אפשר להציג דוגמה של תלוש שכר ריק (ללא פרטים אישיים) כדי להמחיש את המושגים

דף תרגול: זכויות נוער בעבודה

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

נוער שעובד - מקבל כסף על העבודה. יש חוקים שמגנים על נוער עובד. חשוב לדעת מה מגיע לי, ולמי לספר אם יש בעיה.

📖 מילון קטן:

תלוש שכר	דף שמקבלים כל חודש, כתוב בו כמה שעות עבדתי וכמה כסף קיבלתי
שכר מינימום לנוער	הסכום הכי נמוך שמותר לשלם לעובד צעיר לפי החוק
עבודה בשחור	עבודה בלי תלוש ובלי דיווח, אסורה ומסוכנת
נטו	הכסף שבאמת מקבלים ליד, אחרי ניכויים
ברוטו	כל הסכום לפני ניכויים כמו מס וביטוח
פנקס עבודה	מסמך שבו רושמים את שעות העבודה של נער עובד
מפקח עבודה	אדם מטעם המדינה שבודק שמעסיקים לא עוברים על החוק
חוק עבודת נוער	חוק שקובע כללים מיוחדים על עבודה של בני נוער

1 חלק א׳ – הבנת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זה תלוש שכר?

א) מסמך שמראה כמה עבדתי וכמה קיבלתי ב) כרטיס כניסה למקום העבודה

ג) רשימת משימות לעובד ד) חוזה שכירות

2. מה ההבדל בין נטו לברוטו?

א) אין הבדל ב) נטו זה לפני ניכויים ג) נטו זה הסכום שבאמת מקבלים, ברוטו זה לפני ניכויים

ד) ברוטו זה הסכום שמקבלים ליד

3. מה זה 'לעבוד בשחור'?

א) מקבלים יותר הגנה בחוק ב) לא מקבלים תלוש ואין דיווח רשמי על העבודה

ג) מקבלים פנסיה אוטומטית ד) זה חוקי לגמרי

4. למה עבודה בשחור מסוכנת אם נפצעים?

א) אין בעיה ב) קשה להוכיח שהייתי בעבודה ולקבל הכרה ג) מקבלים פיצוי כפול ד) זה לא משנה

5. למי מספרים כשיש בעיה בעבודה?

א) רק לחברים ב) למבוגר אחראי או לגורם מוסמך כמו מפקח עבודה ג) אסור לספר לאף אחד

ד) רק להורים של חברים

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לכל עובד, גם נער, מגיע לקבל תלוש שכר	☐	☐
2	עבודה בלי תלוש היא דרך טובה לקבל יותר כסף בלי בעיה	☐	☐
3	לנוער יש חוק מיוחד שקובע כללים על שעות עבודה ותנאים	☐	☐
4	אם משהו לא בסדר בעבודה, עדיף להמשיך בשקט ולא לספר לאף אחד	☐	☐
5	פנקס עבודה הוא מסמך שמתעד את שעות העבודה של נער עובד	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. כשעובדים, מקבלים דף שנקרא _____ שמפרט את השכר

2. עבודה בלי תלוש ובלי דיווח נקראת עבודה _____

3. הסכום שבאמת מקבלים ליד נקרא _____

4. אם משהו לא בסדר במקום העבודה, צריך לספר ל _____

5. החוק שקובע כללים מיוחדים לעובדים צעירים נקרא חוק עבודת _____

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תלוש שכר	___	**א.** תיעוד שעות עבודה של נער עובד
2. עבודה בשחור	___	**ב.** הכסף שבאמת מקבלים ליד
3. נטו	___	**ג.** מסמך חודשי שמפרט שעות ושכר
4. מפקח עבודה	___	**ד.** עבודה בלי תלוש ובלי דיווח
5. פנקס עבודה	___	**ה.** בודק שמעסיקים פועלים לפי החוק

5 חלק ה' – ענו בקצרה

ענו בקצרה.

1. מדוע חשוב לקבל תלוש שכר גם אם זו עבודה קטנה וקצרה?

2. תנו דוגמה אחת למה שעלול לקרות לעובד שעובד בשחור ונפגע או לא מקבל את השכר המגיע לו

6 חלק ו' – דילמה לחשיבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. במסעדה מציעים לכם לעבוד 'בשחור' בלי תלוש, כדי 'לקבל יותר נטו'. מה מפסידים כשאין תלוש, ולמה זה מסוכן דווקא לבני נוער? כתבו את דעתכם והסבירו

כרטיס יציאה

מה זה תלוש שכר ולמה חשוב לקבל אחד?

מה ההבדל בין נטו לברוטו?

למי פונים כשמשהו לא בסדר בעבודה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀